

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l. gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Deželnozborske volitve na Kranjskem

so razpisane. In sicer bodo volile svoje poslance

1. kmetske občine v četrtek dné 21. novembra,
2. mesta, trgi in trgovsko - obrtne zbornice v ponedeljek dné 25. novembra,

3. véliki posestniki v četrtek dné 28. nov.

Častiti volilci! Gotovo vam je znano in ste do dobra prepričani o tem, kako važne so volitve zlasti v sedanjih zmedenih časih. Preteklo bo kmalu 50 let, odkar so svetli cesar svojim narodom dali pravico, da smejo o gotovih obrokih voliti poslance za državni in deželni zbor, ki potem kujejo postave in se posvetujejo in sklepajo o vsem, kar naj bi bilo podložnikom v korist. Iz vsega tega lahko izprevidite, da so postave take, kakoršni so poslanci, ki jih kujejo, poslanci v zbornicah pa so taki, kakoršne volilci izvolijo. Kjer so poslanci dobri, tam ne skujejo ničesar v postavu, kar bi moglo škodovati volilcem, a kjer so poslanci sebični, tam skrbé bolj za se nego za

svoje volilce. Da pa zanesljivi poslanci morejo v blagor ljudstva res kaj storiti, mora jih biti toliko v zbornici, da imajo večino nad svojimi nasprotniki, ki se ustavljajo njih dobrim nameram, da delajo lahko po svoje, čeprav se jim uni upirajo.

Častiti volilci! Prihodnji mesec bote volili poslance za kranjski deželni zbor, ki zboruje v Ljubljani in se posvetuje in sklepa o vsem tem, kar se tiče koristi naše dežele. Preteklih šest let je bilo v tem zboru že precej vrlih, res skrbnih poslancev, ki so pri vsaki priložnosti pokazali, da so res pravi prijatelji ljudstva, da bi mu radi pomagali k boljšemu stanju; a bilo jih je premalo in sami osamljeni niso mogli izpeljati vsega, kar so želeli. Unirali so se j... slovenski in nemški liberalci. Le par zgledov! Ko se je šlo za legalizacijo, da bi denarja nismo do 100 old. bila prosta legalizovanja, s čemur bi se kmetom stroški precej zmanjšali, uprli so se temu oboji liberalci, slovenski in nemški, s praznim izgovorom,

Volilcem.

Komaj svitli cesar djali:
„Dalje tak' ne more biti!“
Brž kopita so pobrali
Nove ére Abderiti.
Spet volilcem ura bije,
In volilcem zmagaja sije,
Ako moško mož povdarja:
Vse za vero, dom, cesarja!

Koga bodeš, domovina!
Za poslanca izvolila?
Voli moža, Slave sina,
Ki mu bije vere žila,
Ki stoji ko skala siva;
V srcu pa ljubezen živa,
Boljših časov sije zarja:
Vse za vero, dom, cesarja!

O Slovenci! ne volite:
Ne brezvestnega sleparja,
Ne prismode srborite,
Ne živine — opičarja,
Ki brez duše in brez Boga
Vam bo kazal ojstra roga;
Trebuh takega konjarja
Ni za vero, dom, cesarja!

Ne volite nemškutarja,
Ki se rodu izneveril,
In le vpraša: koljko dnarja
Bo s poslanstvom si nameril;
Ptujcem lizal bo podplate,
Sprej in zad pa grizel brate;
Šilo takega čizmarja
Ni za vero, dom, cesarja.

Ne volite neme veše,
Ki srca in glave nima;
Okrog vsake luči pleše,
Vsem po volji kima, kima;
On zdaj vaš, zdaj ptujca peta
Je nevarna jed pogreta;
Buča takega krčmarja
Ni za vero, dom, cesarja.

Tudi ne liberaluha,
Ne volite bratje mili!
On bo trobil vam na uha,
Take, da Bogu se vsmili!
Razpor je njegovo geslo,
Prekucije meč pa veslo;
Cepec takega rovarja
Ni za vero, dom, cesarja.

Za poslanca ni sposoben
Domorodec nove ére,
On umé, ko zaje na boben
O zadevah svete vere;
Kako branil bo pravice
Katoliške — sin levice?
Taki duh polovičarja
Ni za vero, dom, cesarja.

Izvolite može blage,
Svitile zvezde domovine,
Stebre zlate, rodu drage,
Žive vere cerkve sine!
Taki bojo trdno stali,
Se za vas potegovali,
In grmeli sred viharja:
Vse za vero, dom, cesarja!

da so kmetje še premalo v tem poučeni. Ko se je šlo za spremembo lovskega zakona, in so poslanci katoliško-narodne stranke delali na to, da bi smel vsak ustreliti zajca, ako ga v škodi zasači, kar je gotovo silno potrebno, bili so zopet obojni liberalci združeni, ki so se temu uprli in preprečili, da se ta postava ni mogla tako izpeljati, kakor bi bila za kmeta ugodna in koristna. Liberalci, ki sami radi na lov hodijo, so zajca rešili pred kmetško puško, da so ga le sebi prihranili. Da je to kmetu v kvar, to jim ni mar. Ko so katoliško-narodni poslanci skušali prodreti s predlogom, da bi se na raznih krajih po deželi sezidale bolnišnice, ki so res zelo potrebne, zabranili so to zopet liberalci in v Ljubljani sezidali velikansko bolnišnico za celo deželo, ki je stala več stotisoč goldinarjev. A kako se bodo nevarno bolni bolniki in ponesrečenci vozili tako daleč, to je drugo vprašanje? Saj bo marsikdo že med potjo umrl. S tem pa so tudi razna mesta na deželi potisnena nazaj, ker se za-nje premalo skrbi in se vse le za Ljubljano poteguje. Koliko tisočakov je veljalo tudi gledališče v Ljubljani, od katerega pa kmet prav nobene koristi nima, čeprav so tisoči kmetских žuljev v njem zazidani. Glejte, tako znajo gospodariti naši liberalci s tujim, največ kmetским denarjem! Pri vsem tem pa se vendar-le radi pobahajo, da so prijatelji ljudstva.

Ko pa hočejo ti možje pri nas vse tako uravnati, kakor je v velikih in bogatih mestih in ne pomislijo, da je slovenski narod preubožen, da bi vse to zmožel, zato ni čuda, da so zavrgli tudi stari slovenski program: „Vse za vero, dom, cesarja!“ in si postavili nov: „Vse za slobodo in narodnost!“ ali: „Vse za omiko in slobodo!“ A ta njih „sloboda“ je čudna, ker jo poznajo le za-se, za druge pa ne; ta njih omika je puhla, ker vse svoje nasprotnike, zlasti duhovnike, ki se jim nočejo vkloniti, ometavajo z najgršimi psovkami, in ta njih hvalisana narodnost, ob katero najraje bobnajo, je lažnjiva, ker pri glasovanju v zbornici so se že več ko enkrat združili z zagriženimi nemškutarji, ko se je šlo za kmetške, torej narodne koristi, in njih vodja je sam v zbornici glasno povedal, da se rajši združijo z nemškutarji nego pa s slovenskimi duhovniki in njih somišljeniki, ki so neumorno delavni za kmeta. Kakšna je narodnost teh ljudi, kaže se po nekod v mestih, kjer sta se nemčurska kazina in čitalnica posest-rili, in Slovenci sodelujejo v kazini, kazinarji pa v čitalnici. Lepi taki narodnjaki! In taki „kazinski narodnjaki“ predbacivajo nemškutarstvo duhovščini, katera je bila narodna že tedaj, ko so oni zabavljivci in njih dedje še nemški želod tolkli in zobali in ga prav gotovo še bodo brez ugovora, brž ko od zgôr doli zapiše druga sapa!

Volilci! Preudarite torej dobro, koga bote volili! (Prečitajte v listku ponatisnjeno pesem o volitvi, kakor je bila že pred 25imi leti prvič tiskana. Ta vam daje lepe, pametne svete.) Najprej bote na kmetih volili volilne može in še le ti bodo volili poslance. Zato pazite, koga postavite za volilnega moža! Ne zaupajte tega važnega posla omahljivcem in bojazljivcem, ki se ustrašijo vsake besedice, tudi ne sebičnežem, ki so pripravljeni za polič vina svoj glas spremeniti; celo pa ne zaupajte tistim, ki so liberalci, ali o katerih veste, da po liberalizmu diše. Volite za volilne može trdne, značajne, neomahljive može, ki bodo stalina volišču 21. novembra kakor hrastineomajani! Volite pred vsem verne, res krščanske može, katerim vera ni prazna stvar, ki se v dejanju kažejo verne kristijane! Ne volite pa tistih čudnih „kristijanov“, ki se bahajo s tem, da so „krščeni“, da so tudi svoje otroke dali krstiti. Ti ljudje se iz vere norčujejo. In če tudi bi se ti ljudje sedaj, ko jim bo voda v grlo tekla, kazali tako spokorne in „krščanske“, da bi bili pripravljene po golih kolenih romati na Zaplaz ali na Žalostno goro, ne volite jih, ker vas le slepé! Ne ustrašite se tistih, ki svoje dolžnike vintajo in privijajo, ki žugajo na vse načine! Glasujte po svojem najboljšem prepričanju kot pravi zavedni možje!

Pojdite vsi na volišče, ko bodo volitve volilnih mož! Nobeden naj ne ostane doma, nobeden naj se ne izgovarja: „Brez mene bodo vse jedno opravili!“ Ne, ne! Vsi na volišče, ker večkrat je zmaga odvisna od jednega samega glasu! Ako pravična stvar propade, kriv je tisti, ki se je volitvi odtegnil. Sv. oče papež so že večkrat povdarjali, da se pregreši tisti, ki voli slabe, nekrščanske poslance, ali pa, ki se volitve zdrži, namesto da bi dobrim dal svoj glas. In blagi škof Slomšek so že pred 40imi leti pisali o sedmih novih naglavnih grehih, katerih prvi je: zbornih poslancev kriva volitev.

Torej vsi na volišče določeni dan! Vsak naj po svoji moči pripomore k temu, da se liberalci odpravijo iz kranjskega deželnega zbora, da se bo gospodarstvo naše dežele izročilo boljšim rokam, res krščanskim možem, ki so že opetovano pokazali v dejanju, da imajo za kmeta ne le namazan jezik, temveč tudi dobrotno srce in krepko voljo. V Belgiji so volilci že pognali liberalce in izročili vladno krmilo zanesljivim vernim katoličanom; nedavno so Dunajčanje vrgli iz mestnega zbora židovske liberalce, in sedaj se že pripravljajo, da jih vržejo tudi iz deželnega zbora. Slovenci, ne zaostajajmo mi za njimi! Povsod se je

liberalizem že preživel, povsod se je pametnim ljudem priskutil; tudi pri nas je napravil že mnogo mnogo škode v dušnem in gmotnem oziru. Zato proč z njim, proč s tistimi, ki ga zagovarjajo, ki se mu klanjajo!

Danes še ne moremo navesti kandidatov, katere bo volila katoliško-narodna ljudska stranka na Dolenjskem, a navedemo jih po imenu v prihodnji številki. Volilci! kakor si boste postlali, tako bote ležali, kakoršne poslance bote poslali v deželni zbor, tako bo deželno gospodarstvo. Volite verne katoliške može, neustrašene narodnjake, ki so prepričani, da bodo morali kdaj tudi od svojega poslanskega delovanja odgovor dajati pred Bogom!

Gospodarske stvari.

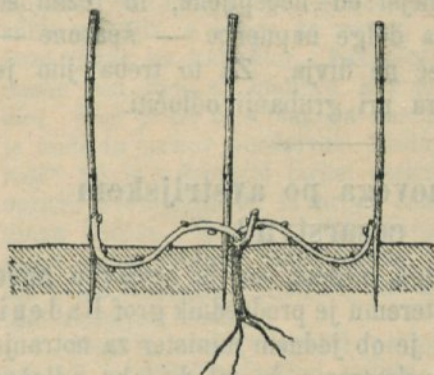
Kedaj in kako trte grubati?

Po Dolenjskem in Štajerskem je že od nekdanj navada bila, trte leto za leto v obili meri grubati. To delo izvrševalo se je tu in tam z namenom, že starejše prereditve trte zgostiti, slabe nerodovite z boljšimi nadomestiti, že stare visoke pomladiti, k novi rodovitosti prisiliti. Poslednji namen bil je prevagljiv. Z njim se je pravo redno gnojitev trt, ali popolnoma nadomestiti skušalo, ali se je pa z grubanjem tudi kolikor toliko gnojitev spajalo. No v novejšem času treba je trte iz čisto družega vzroka grubati. Mi moramo grubati še čisto mlade trte, katere še nič rodile niso. Grubati moramo meter visoko nad zemljo cepljene ameriške trte. To bodisi, da smo jih na spomlad na zeleno, ali pa po tako zvanem ločnatem ali Kurman-ovem načinu na suho cepili, požlahtnili. Pogrubati jih pa moramo zato, da ameriški les pod zemljo spravimo, in le evropskega nad zemljo pustimo. Pogrubati jih moramo pa dalje tudi zato, da se trte, katere so prvotno, kakor necepljene, nepožlahtnene ameriške, dosti prereditve sajene bile, zgostijo. In le o grubanju meter visoko nad zemljo cepljenih amerikank hočemo danes govoriti.

Kedaj gre torej take trte grubati? Na vsak način na jesen koj, kakor hitro so se pognanki požlahtnitev v mladike spremenili, kakor hitro so oleseneli. To storiti se more zaradi tega, ker je prav lahko mogoče, da požlahtnitve po Dolenjskem po zimi pozebejo. To storiti se mora pa tudi zaradi tega, ker je prav mogoče, da požlahtnitve v zimskem času sneg polomi, potlači. To stori naj se pa tudi zaradi tega že koj v jeseni, ker je za to delo skoraj sleherni leto več časa v jeseni, kakor pa na spomlad.

In kako naj se pa cepljene ameriške trte gruba? Gotovo vse drugače, kakor se je to do zdaj po Dolenjskem v obče, osobito pa na Belo-

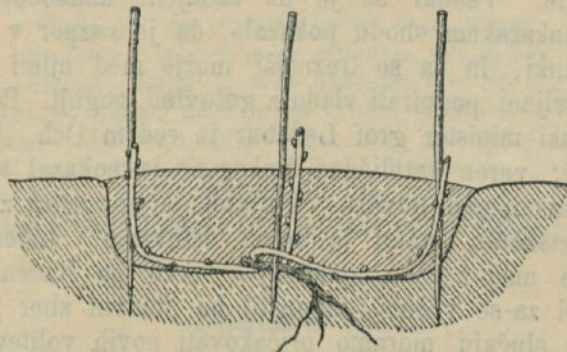
kranjskem vršilo. Belokranjsko grubanje, katero nam podoba 1. predstavlja, izvršuje se na ta način,

Slika 1.

cepljeno mladiko ameriške trte po jedno plitvo jamo, v katero se le mali del ameriške mladike zatlači ter zasuje (glej slika 1.), marveč postopati se mora tako-le:

Okolo in okolo cepljene trte izmeče se zemljo 30 do 40 cm na globoko ter na široko. Tako na globoko in vsaj toliko tudi na široko izkoplje se pa tudi jarke do tistih mest, na katerih naj evropski les iz zemlje ven moli. V tako izmetane jarke, kateri so kakor rečeno, vsaj 30 do 40 cm široki, položi se lepo ves ameriški les, le evropskega se pusti dve do tri očesi na dnevu, lepo k kolu privezanega. V jarke položene trte zasuje se dalje kake tri do štiri prste na visoko s zemljo. Vrhu te zemlje zasuje se dalje za tri do štiri prste gnoja, katerega se dobro z nogami potlači ter konečno z izmetano zemljo jarkov popolnoma zasuje. Slika 2. kaže tako pravilno zagrubano trto. Kar se gnoja tiče, mislimo tukaj

Slika 2.

pač pravi hlevski gnoj, ne pa kake ajdove pleve ali kako koruzno slamo, kako malo ali nič vredno kernalovno. Paziti gre pa pač na to, da gnoj naravnost na trtni les ne pride, ampak na zemljo, ker sicer trte rade za boleznijo grojzde plesnobe močno obolé. Opozoriti nam je pa naše vinogradnike še na nekaj važnega pri grubanju, in to je oddaljenost trt. Na Dolenjskem se je do zdaj v obče vse preplitvo in posebno pa še pregosto

grubalo. Manj kakor jeden meter narazen nikar ne grubajte. Na ameriško trto cepljena evropejska raste veliko močnejši od necepljene, in rezati se jo mora vedno na dolge napence — šparone — da v rašči preveč ne divja. Za to treba jim je po dovolj prostora pri grubanji odločiti.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Začetkom tega meseca se je sestavilo **ново ministerstvo**, kateremu je predsednik grof Baden, rodom Poljak, ki je ob jednem minister za notranje stvari. Mož je primeroma še mlad, jako odločen in cesarju posebno priljubljen. Doslej je bil cesarski namestnik v Galiciji. Finančni minister je postal vitez Bilinski, tudi Poljak. Trgovinski minister je baron Glanz, pravosodni minister je grof Gleispach, poljedelski minister grof Ledebur, naučni minister znani baron Gauč, brambovski minister pa je ostal prejšnji grof Welseheimb. To ministerstvo je takoj v začetku v neprijetnem položaju, ker nima v državni zbornici za-se večine. Podpirali ga bodo brez dvoma Poljaki, najbrže tudi konservativci, ako jim bo pokazal Baden kaj dobre volje. Levičarji se mu ponujajo, a on za-nje ne mara, ker se je v zadnjih mesecih prej tako mogočna nemško-liberalna stranka razbila. Pogajal pa se je s Čehi, da bi se pridružili večini in delovali z vlado. Ako jim izpolni želje, potem pridobi za-se močno večino. V kratkem bo odpravljeno, kakor se čuje, v Pragi izjemno stanje; a razven tega imajo Mladočehi še mnogo drugih želja do vlade, katere se bodo težko kmalu vresničile. Vendar se je na zadnjem mladočeškem strankarskem shodu pokazalo, da je razpor v njih stranki, in da so treznejši možje med njimi pripravljene podpirati vlado z gotovimi pogoji. Poljedelski minister grof Ledebur je rodom Čeh, blag mož, veren katoličan, kakor se je pokazal takoj v nastopnem govoru. Obljubil je pomagati zlasti kmetskemu stanu in sploh delavcem. Liberalci zato niso ž njim zadovoljni. Ako pa Baden ne dobi za-se večine, razpustil bo državni zbor in v tem slučaju moramo pričakovati novih volitev za državno zbornico. — Na Dunaju so imeli liberalci nedavno svoj shod, ki je javno pokazal, kako je ta stranka omagala. Odkar so tako silno propadli pri dunajskih občinskih volitvah, so vsi poparjeni, ker krščanski socijalisti so jim že napovedali, da jih izpodrinejo tudi iz deželnega, sčasoma tudi iz državnega zbora. Liberalcem nikdo noče več verovati.

Na **Ogerskem** je bil s 1. oktobrom v dejanju vpeljan civilni zakon. Ljudstvo ga je sprejelo z veliko nevoljo. Zadnje nedelje pred oktobrom je

bilo po katoliških cerkvah na stotine oklicov, ker ljudje so se s porokami podvizali le zato, da so se izognili civilnemu zakonu. Ko se je 29. septembra s prižnic prečital pastirski list vseh ogerskih škofov glede civilnega zakona, bile so cerkve natlačene ljudstva in vse je jokalo. Še zadnji dan septembra je bilo silno veliko porok. V Budimpešti so poročevali še pozno v noč. Prva civilna poroka se je zvršila med dvema židoma. Ljudje se ustavljajo novopostavljenim vodjam krstnih, mrliških in poročnih knjig, katere je vlada izročila svetnim ljudem. Zaradi tega imajo ljudje mnogo novih stroškov in sitnosti. Po nekod so se kar naravnost uprli istim knjigovodjam in jih prepodili. Splošna nevoljo vlada po celem mažarskem kraljestvu. In vendar framasonska vlada povdarja, da je civilni zakon vpeljan po volji mažarskega ljudstva! Kam merijo židje in framasoni, ki vso to gonjo zoper katoliško cerkev uprizarjajo, pokazal je neki žid, ki je v občinski seji predlagal, naj se iz občinske sobe odstrani sv. razpelo, ker se tam izvršujejo civilne poroke. Občinski možje so kar odreveneli nad tem predlogom. Potem pa pravi načelnik občine z osornim glasom: „Pri tem križu prisegamo; dokler bomo živeli mi in naši potomci, dotlej ne bo noben človek križa vzel s tega mesta!“ Neki drugi občinski mož pa ga je porogljivo vprašal, bi se li pred par leti, ko je kot berač prišel v občino, drznil kaj takega ziniti. Ko se je med ljudmi zvedelo, kaj je ta žid tirjal, bili so vsi tako razkačeni nanj, da bi ga kamenjali, ko bi ga višja oblast ne branila. Tako stopajo Mažarji, vojeni od brezbožne vlade, čimdalje globlje. Prav je imel neki drugi občinski mož, ki je pri tisti priložnosti tudi vprašal, ali se ne bodo židje slednjič celo domislili, da bodo s kraljeve krone odtrgali križ. — Cesar je pomilostil vse one rumunske može, ki so bili zaradi političnih prestopkov, prav za prav zaradi mažarskega nasilstva obsojeni v ječo.

Kaj je novega po širokem svetu?

Na **Francoskem** so vse nove postave, katere kuje vlada, več ali manj naperjene zoper cerkev. S 16. oktobrom stopi v veljavo krivična postava, da morajo vsi cerkveni redovi plačati ogromni dokladni davek, in sicer sedaj prvič celo za deset let nazaj. Ako bi se redovi temu uklonili, podpisali bi sami svojo smrtno obsodbo, ker ni mogoče, da bi mogel kak samostan obložen s tako ogromnim daykom, shajati. Na ta način hočejo framasoni uničiti in iztrebiti nad 14.000 samostanskih šol, katere se same vzdržujejo, za katere vlada niti vinarja ne plača. To je res vnebovpijoče hudodelstvo, da se hoče ljudem siloma vera izdreti iz srca in se jim onemogočiti vsaka verska

vzgoja. Pariški kardinal je pisal v zagovor teh šol jako odločno in ostro pismo predsedniku republike, ker kar naravnost proglašala to nasilstvo kot framasonski čin in ga kot takega tudi zavrača.

V Carigradu so bile pretekle dni, zlasti 30. septembra, pristne turške krvave morije. Krščanske Armence, ki so hoteli velikemu vezirju potožiti svoje nezasno stanje, napadli so razjarjeni Turki in jih jeli mesariti. Več sto je bilo umorjenih, druge pa so strahovito mučili in jih zaprli v ječe. Zapuščene armenske hiše so Turki oropali. Armenci, kolikor jih je še ostalo, so zbežali v cerkve, da so vsaj svoje življenje rešili. Razdivjani Turki so tirjali od armenskega patrijarha, naj da cerkve izprazniti, a on se ni udal. Posegli so vmes poslaniki tujih vlad, da so zabranili nadaljno prelivanje krvi. Turška vlada pa se za vse to ni dosti brigala, le redarstvo je nekoliko pomnožila in vezirja odstavila. Divjim krvolokom pa se najbrže ne bo nič žalega zgodilo. Turki so pač še zmerom stari divjaki

Piše se nam:

Dobrova, 11. oktobra. — [Dve nesreči, potres in drugo]. Dne 5. t. m., to je pretečeno saboto zjutraj, ko so se ravno romarji jeli odpravljati na Trsat, pričelo je tukaj s tako silo grometi in liti, da je bilo kar groza. Sila vremena je trajala skoraj dve uri, za kar se pa nobeden tukajšnjih romarjev (bilo jih je iz naše fare, če se prav spominjam, 25) nič zmenil ni. Ko so bili že vsi v Ljubljani, zvedrilo se je tako rekoč kar na mah; ves ostali dan bilo je potem krasno solčno vreme.

Tega dne ob 11. uri dopoludne vtonil je pa na Švici h. števil. 32 poldrugo leto stari deček Janezek Trampuš. Otrok je všel materi iz hiše in tekel doli na senožeti k svojemu bratrancu — pastirju. Ta je šel živino vračat; med tem pa pade otrok v jarek, v katerem je bila sicer plitva voda, po zjutranjem dežju nekoliko narasla. Ko so otroka dobili, bilo je truplice še gorko, a oživeti se ni dalo več. Uradna komisija je priznala, da bi otroče tako ne bilo živelo preko leta, ker je bilo na možganih neozdravljivo bolno. Nedolžna duša otrokova raduje se gotovo med angeljci nebeškega veselja, kar naj bode roditeljema v tolažbo.

Večja nesreča pripetila se je pa pretečeni ponedeljek ob 9. uri zjutraj v Kozarijah h. št. 17. po domače pri Gabru. Gospodar te hiše, Jožef Novak, bil je že preje večkrat duhobolen in božjasten. Ta bolezen se je pri njem prejšnjega dne zopet prav močno obnovila. Blodil je od nedelje na ponedeljek celo noč; rekel je večkrat, da je njegovo življenje pri kráji, ter prosil ženo, da naj mu pošljejo po duhovna, a storili si iz tega niso domači nič, ko so mislili, da stvar preide mirno, kot je preje že večkrat prešla. Malo pred 9 uro ubere jo iz hiše proti hlevu, kamor je rad hodil živino pogledat in po hlevu kaj v red dejat. Skrivaj jo iz hleva pobere in, dasiravno zelo bolehnih nog, jo na vso moč ubere gori po cesti proti „bokalskemu mostu“ na kraj, kjer je zemlja od vode globoko odnešena, a voda sama tudi globoka, ter se vanjo

zakadi. Ta čin njegov videli so otroci, ki so tam v bližnji pasli; videla sta ga pa tudi dva dobrovska moža, ki sta se malo za njim iz Ljubljane peljala. Pognala sta bržeje, ter nesrečnika takoj iz vode na suho spravila, a bil je že mrtev. Mogoče, da je priletel ravno na kak štor, kakoršnih se ravno na tem mestu pod vodo ne manjka, kar mu je smrt prouzročilo. Mož je bil zelo blagega značaja in pobožen; rad je molil in cerkev obiskoval. Zadnje nedeljo „šmarnih maš“ bil je v domačej farnej cerkvi z vso pobožnostjo opravil sveto izpoved in prejel zakrament presv. Rešnjega Telesa. Kmalu potem začela ga je napadati zopet stara bolezen, vsled katere je tako britko končal svoje življenje. Upajmo, da mu je bil dobri Bog tudi usmiljeni sodnik!

Dne 9. t. m. (v sredo) pō noči 6 minut na eno uro bil je tukaj precejšen potres; v vsem je bil popolno podoben prvemu velikonočnemu sunku, le tako silen ni bil. Bobnelo je pod zemljo dobrih par sekund; na to sune vertikalno precej močno in pokne ko bi bil kedo s pištolo vstrelil; za tem se zemlja sem in tja zaziblje, na to zopet mali vertikalni sunek. Vse to je trajalo poštenih 6 sekund, pri vsakem sunku zarožljala so okna precej močno. Nove škode ta potres, ki je bil tukaj od velike noči sem že 173ti ni napravil nobene, starih škod pa tudi ni nič zboljšal.

Hudo borbo imajo letos podzemeljske sile med seboj, ker se še nikakor ne morejo pomiriti! —

—Od velikega Šmarna pa do dne 2. t. m. imeli smo tukaj kaj krasno in ugodno vreme skoraj brez vsakega dežja. To je posebno ugajalo krompirju, turšici, fižolu in zelju. Otava posušila in spravila se je brez vsakega zadržka. Krompir oneidovec obnesel se je izborno; ravno tako turšica in fižol, za kar bodi Bogu hvala. Zelje je dobro lepo; repa, korenje in pesa, ako Bog da lepih dni, bode sedaj po dežju tudi svoje naredilo. Ajda je bolj srednja glede pridelka; proso bilo je dobro. Strni so se pa pičlo obnesle; jabolk je bilo toliko kot nič; hrušk in češp pa, kjer je kaj drevja, precej veliko. Kostanj je poln, plodi so lepi in okusni. Sena se je bilo tudi veliko in lepega nakosilo.

Tako je, da moramo poleg vseh nesreč, katere so nas letos v tolikej meri zadevale, da je bilo skoraj za obupati, Bogu iz srca hvaležni biti za milosti in dobrote, katere nam je po drugej strani s svojo milostno roko tako obilno delil, da, ako še pridelkom svoj blagoslov ohrani, ne bode ljudem ne živini pomanjkanja trpeti. Zdravstvo je vsestransko kaj povoljno; bodi Bogu hvala in čast za ta dar njegov!

Domače vesti.

(Presvetli cesar) so se 14. t. m. pripeljali za dva dni v Zagreb. Hrvatje so se že dolgo pripravljali, da so mogli kar najslovesnejše sprejeti ljubljene vladarja ter s tem dejansko dokazati, kako do cela izmišljeno je vse sumničenje fanatičnih mažarskih listov o njih zvestobi do njega. Mažarjem seveda to ni všeč, da Zagreb tako slovesno in odločno pokaže v svečanem trenutku svoje hrvatsko lice. K slovesnostim se je peljalo v Zagreb tudi mnogo Slovencev, zlasti z Dolenjskega.

(Duhovske premembe.) Č. g. Mihael Klemenčič, kapelan v Črnomlju, gre v Semič; na njegovo mesto pride novomašnik č. g. Jurij Karlin.

(Častnim občanom) je občinski odbor v Toplicah v svoji seji dne 13. t. m. imenoval veleblag. gospoda pl. Vesteneck-a, c. kr. okr. glavarja in blag. gosp. Schindler-ja, c. kr. inženirja, zaradi posebnih zaslug za Topliško srenjo.

(Imenovanje.) Gosp. Jurij Pfeifer, imenovan je nadkomisarjem c. kr. finančne straže v Novem mestu.

(V uršuljski samostan v Ljubljani) je 10. t. m. vstopila kot nuna gospica Ana pl. Langer, graščakova hči iz Novega Mesta, in je dobila redovno ime sestra Evangelista Ksaverija; njen brat g. Jurij pl. Langer pa je stopil v red redemptoristov.

-(Gledališka predstava.) Kakor čujemo, namerava novomeška čitalnica prirediti ob Vsih svetih predstavo „Mlinar in njegova hči“. Prav zelo želimo, da bi se dobile potrebne moči za to igro, katere že davno nismo videli na našem odru, četudi ima stalno vrednost za take prilike.

(Na deželni vinarski, sadjarski in poljedeljski šoli na Grmu) bode letošnji javni izpit učencev dné 30. t. m. zjutraj od 9. ure naprej. Ker jo preskušnja javna, udeležiti se je sme vsak.

(Občina Ajdovec) ne spada več pod zdravstveni okraj trebanjski, temveč pod žužemberški.

(Kmetijska bralnica v Novem mestu) se bode z mesecem novembrom zopet odprla. Kakor zadnja leta, skrbelo se bode tudi letos za primeren poduk gospodarjev v tej bralnici. Več o tem naznamo prihodnjič.

(Nova deželna bolnišnica) v Ljubljani bo blagoslovljena 16. t. m. Potem se v kratkem bolniki v njo preselijo. Prejšnjo bolnišnico ob Dunajski cesti s cerkvijo vred bodo do tal porušili, ker je vse poslopje po potresu zelo poškodovano.

(„Centralna posojilnica slovenska“) razglasa: Ker je opravljeni red našega zavoda neka posojilnica tako razumela, kakor da bi bila „Centralna posojilnica slov“. le posredovalni zavod za c. kr. poštno hranilnico, moramo to nespornost tako popraviti, da se denarji, uloženi za nas v c. kr. poštno hranilnico, nakažejo za druge posojilnice, v prvi vrsti za tiste, katere jih potrebujejo; v drugi vrsti se pa nakažejo takim zavodom, kateri več varnosti dajejo. — Vsaka hranilna uloga torej, katera se nam pošlje, obrestuje se ne z 2°/_o, ampak s 4¹/₄^o/_o s 15. dnem meseca vlaganja oziroma s 1. dnem prihodnjega meseca. Sicer pa svetujemo slavnim posojilnicam, da kot združnice pristopajo, da plačajo enkrat za vselej 5 gld. pristopnine in vsaj 100 gld. deleža, kateri se bode tudi obrestoval.

(„Centralna posojilnica slovenska“) je imela meseca septembra, t. j. v prvem mesecu svojega poslovanja 1461-23 gld. dohodkov in 1131-21 gld. izdatkov, torej 2592.44 gld. prometa. — Iz malega raste veliko.

(Na Brezje) k Mariji Pomagaj je prišlo to leto nad 70.000 romarjev in sicer v petih mesecih od majnika naprej. Obhajanih je bilo nad 20.000. To poletje se je dodelalo veličastno pročelje in cerkveni kor. Prihodnjo pomlad se bo začela izdelovati kupola. Ščasoma se napravijo tudi barvana okna. Lepo bi bilo, ko bi premožnejše fare iz hvaležnosti do Matere Božje kupile po jedno okno za to cerkev. Ko bo dovršena, bo brez dvoma jedna najlepših na Slovenskem.

(Razstava in premovanje goveje živine) za okrajno glavarstvo novomeško bode letos v Trebnjem in sicer v saboto dné 26. t. m. Opozar-

jamo s tem vse naše živinorejce, da se udeležé tega premovanja vsi, ki imajo lepo živino. V razstavo se pripuščajo: pol do tri leta stari biki, dveletne telice in sploh krave. Za lepo živino je določenih 16 premij in sicer po 25, 20, 15 in 10 gld. Do 10. dopoldne zgoraj imenovanega dne mora biti že vsa živina na mestu razstave. Natančnejši program je bil razposlan na vsa županstva novomeške okraja. — Če bi se kaj več razstavljalcev oglasilo iz novomeške okolice, preskrbelo bi se lahko železnične vozove. Sicer je pavoznja gotovo tako draga, da se bolje spleča živino peš goniti k razstavi.

(Potres), in sicer jako močan, se je čutil 9. t. m. kmalu po polnoči v Ljubljani in v bližnji okolici; tudi na Dolenjskem so ga čutili po nekod.

(V Mirni Peči) bo od 2. do 10. novembra ljudski misijon, katerega bodo vodili ljubljanski lazaristi.

(Koze) so se prikazale v Dolnji Vasi pri Ribnici. — Po nekaterih farah okoli Krškega še vedno razsaja griža, ki je že mnogo pomorila, ne le mladih, temveč tudi odraslih.

-(Tatovi.) Pred nedavnim so bili ljudje okradeni v Stopiški fari v Čermošnjicah in Verdunu. Tatovom niso še na sledu. Mislimo, da ne storimo krivice, ako sodimo hrvaške cigane za tatove, kateri so najbrže v zvezi z našimi in tedaj zaradi bližnje meje težje zasledovati.

-(Slovenska Pratika), natisnjena v Kleinmayrovi tiskarni v Ljubljani je prišla na svetlo za l. 1896. Razven pratike obsega še dokaj družih poučnih spisov in je okrašena z lepimi slikami. Velja po prodajalnicah 13 kr.

(Čuvajmo svoje prastarine!) Tako je naslov mali knjižici, ki je ponatisnjena iz tržaške „Edinosti“. Pisana je jako naudušeno in kritikuje jezik slovenskih pisateljev. Cena ni določena. Pisatelj le želi, da vsakdo, kdor jo v roke dobi, nakloni kak dar družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ali pa v Pulju.

Razne vesti.

* (Šest bratov duhovnikov.) Pred nekaterimi tedni je obhajal v neki vasi blizo Brna na Moravskem neki novomašnik svojo novo mašo. Streglo mu je pet bratov, od katerih so trije že duhovniki, med njimi dva celo doktorja, dva najmlajša pa sta še v bogoslovnici. Mislimo si lahko veselje materevdove, katero ima nad svojimi vrlimi sinovi.

* (Varčevalcev v poštne hranilnici) je v Avstriji pod Anizo med 1000 prebivalci 126, v Avstriji nad Anizo 47, na Solnograjskem 65, na Tirolskem in Predarlskem 45, na Štajaru 38, na Koroškem 42, na Kranjskem 22, po Primorju 45, v Dalmaciji 17, na Češkem 42, na Moravi 47, v Šleziji 51, v Galiciji 15, v Bukovini pa po 25 vlagateljev-varčevalcev.

* (Zobobol kot nalezljiva bolezen) se je pokazal pri vojaki, ki so se povrnili iz Chitralla. Zbolelo je veliko častnikov in prostakov za hudimi bolečinami v čeljustih. Zdravnikom je ta bolezen popolnoma neznana in nedoumljiva.

* (Pokatoličanil) se je židovski rabinec (duhovnik) Joahim Besser v Torsteni na Ogerskem. Odšel je že v Rim študirat bogoslovje, potem pa pojde v jutrove dežele izpreobračat svoje rojake.

* (Matuzalem našega časa.) Na Ruskem živi mož Ivan Kusmin, ki je bil rojen l. 1757. in je torej letos star 138 let. Njegov oče je dosegel starost 148 let. Njim enakih v naših časih pač menda ni več pod solncem.

Listnica uredništva.

Iz Črnomlja smo dobili zopet obširen dopis kot odgovor na zadnji popravek, iz katerega sklepamo, da je imel prvi dopisnik vendar-le prav, kakor sedaj z dejstvi dokazuje. Ker pa prostora v listu primanjkuje, zato dopisa ne natisnemo, in želimo, da je s tem stvar vsaj v tem listu končana.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

Prijatelji pri Štemburju 4 gld. 50 kr.; Ribničan 5 gld.; g. Iv. Kinsky, rač. svetnik 2 gld.; g. Avsec Jože iz Gotne vasi 1 gld. 50 kr.; g. Hočevnar 2 gld.; g. davkar L. Verbič 2 gld.; gospodična F. Bobič 1 gld.; g. dekan Iv. Krese 5 gld.; g. kapl. Lovšin 1 krono; g. kapl. Stejska 1 gld. 50 kr.; g. župn. L. Gerjol 2 gld.; Neimenovan župnik 5 gld.; g. I. Indof, kapl. 5 gld.

Novomeški dobrotniki:

Gospa L. Schegula 10 gld.; g. kan. R. Frank 10 gld.; g. dr. Fr. Detela 2 gld. 50 kr.; gospa Ana Suhač 1 gld.; g. prof. I. Fon 1 gld.; g. dr. G. Pamer 1 krono; g. dr. I. Vavpotič 1 gld.; g. dr. P. DeFranceschi 1 gld.; gospa A. Frankovič 1 gld.; gđena. F. Pollack 1 krono; gospa Poljanec 1 gld.; gospa Petelin 1 gld.; gospa Bergmann 1 gld.; g. dr. Poznik 2 gld.; gospa Tuček 1 gld.; g. Schmied 1 krono; g. Fr. Kastelic ml. 1 gld.; g. Krajec 1 krono; g. Mart. Mohar 1 gld.; g. I. Loger 2 gld.; gospa Gestrin 1 gld. 25 kr.; gospa Pauser 1 gld.; g. Jos. Benkovič 1 gld.; g. mons. kan. Jeriha 2 gld.; g. kan. Fr. Povše 2 gld.; g. Windischer Jos. 1 gld. 50 kr.; g. Grossmann 1 krono; g. Jos. Zurec 1 krono; g. Ant. Jarc 1 gld.; g. K. Rozman 1 krono; g. Fr. Jelenec 30 kr.; g. K. Zupančič 20 kr. — Gospa L. Schegula olja in kisa; g. J. Jakše krompirja.

Loterijske številke.

Gradec	5. oktobra	6	27	12	63	25
Trst	12. "	66	35	58	26	47

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti moje nepozabljive soproge oziroma matere, gospe

Marije Knoll,

izrekan vsem prijateljem in znancem, posebno še trgovskim gospem za poklonjeni venec, svojo najtoplejšo zahvalo.

Novo mesto, dné 11. oktobra 1896.

(222)

Ivan Knoll.

Godbo

na gosli, vijolo, celo in bas

poučuje

Josip Poula,
kapelnik.

(205-3)

Velikega bika

za mesnico ima na prodaj (227-1)

dež. vinarska sadjarska in poljed. šola na Grmu.

Na kmetiški šoli na Grmu

imajo na prodaj (226-1)

prešičke yorkširske pasme,
lepo sadno drevje,

kakor: jabolane, orehe, hruške, in

amer. cepljene in necepljene trte.

Na prodaj je (224-1)

nekaj vrat in več starih okenj

(zimskih in letnih) še dobro ohranjenih. — Več se izv. v lekarni gosp. pl. Sladoeviča v Novem mestu.

Mlatilnice, močan „Göppel“

za par vprege in več različnega kmetijskega rabljenega orodja v prav dobrem stanu
proda (187-5) G. Tönnies v Ljubljani.

Nova hiša

v Križatijskih ulicah v Novem mestu se odda pod ugodnimi pogoji v najem. — Več pove

Janez Mežnaršič,

Kandija št. 16.

(2-2-3)

Bčena

za kovaški in ključarski obrt sprejme takoj v poduk. Deček mora biti vsaj 16 let star in krepkega zdravja. Za obleko bodem skrbel jaz. Anton Darovec, Straža, pošta Novo mesto. (217-2)

Razglas!

Podpisani priporoča vsem Slovencem in rodoljubom svojo bogato zalogo najboljših vrst kave, čaja, riža, južnega sadja itd., dokaz temu je, da večina č. gg. duhovščina pri njemu naroča.

Razpošilja se na drobno in debelo od 5 kilogramov naprej franko po pošti in sicer sledeče vrste kave:

Rio fina	po 1 gld. 60 kr. kilo.
Santos	1 " 65 " "
Malabar	1 " 80 " "
St. Domingo	1 " 85 " "
Gold - Java	1 " 90 " "
Portorico	2 " — " "
Ceylon Ia	2 " — " "
Ceylon Perl	2 " 05 " "
Moka Ia (prava arabska)	2 " 10 " "

Blago, ki ne ugaja, sprejme se nazaj ali zamenja.

Kupuje in sprejema v zameno tudi fižol in druge domače pridelke in plača po najboljši ceni.

Na povprašanja se radovoljno in hitro odgovarja. Se priporoča z velespoštovanjem

E. A. Repeschitz,

(228-1)

Trst, Ulica Istituto št. 22.

Tak-le je izvorni zavoj pristne

Kathreiner-jeve kave.

1/2 kile 25 kr.
Je povsod na prodaj

to da

POZOR!

Varujte se ponarejenega blaga, ki ga nekateri iz sebičnih namenov ponujajo ali **odprto**, ali pa v dobro **ponarejenih podobnih zavojčkih.**

Posestvo,

rodno cenjeno na 4547 glđ. in obstoječe iz v jako prijazni, obdani z vinskimi goricami in jedno uro od toplic oddaljeni vasi na lepem kraju stoječe in 20 korakov od farne cerkve oddaljene hiše, potrebnih gospodarskih poslopij, njiv, travnika, vinogradov in host, se proda pod jako ugodnimi pogoji. — Pojasnila daje c. kr. notarski urad v Mokronogu. (225-1)

Klavir

je iz proste roke na prodaj. Cena 30 glđ. Ogle dati se ga more pri lastnici h. št. 12 v Kostanjevici.

Prostovoljna dražba.

21. oktobra prodajala se bodo na javni dražbi

zemljišča

poleg grmskega gradu, pol ure od Novega mesta oddaljena.

Prodalo se bo dalje tudi dražbenim potom 53 oralov dobro obraščénega gojzda vkup ali pa tudi na manjše kose. — Plačuje se lahko v treh letnih obrokih. — Pri dražbi plačati je 10% varščine.

Podrobneje pove lastnik

Rudolf Smola, (221-2)
grajščak na Grabnu, pošta Novo mesto.

Oskrbništvo grajščine Ruperčvrh

prodaja meter dolga

drva za kurjavo

in sicer polena na Ruperčvrhu po 2-20 glđ. m³, v Novomestu postavljena po 2-60 glđ. m³. — Tako zvan „Prügelholz“ na Ruperčvrhu po 1-60 glđ., v Novomestu postavljena po 2 glđ. m³.

Naročila sprejema gospod

(219-2)

Franc Kastelic v Kandiji.

Na prodaj je iz proste roke

hiša

z opeko krita, z dvema sobama, kletjo, hlevom in delavnico za vsako reč ter tik nove ceste. Zraven spadajo tri njive, dva vinograda in en del hoste. Pravna je za krēmo ali prodajalnico.

Več se izve pri županstvu v Žužemberku.

Žužemberk, 12. septembra 1895.

Ivan Kadunc, župan.

Prodase prostovoljno po jako nizki ceni

vinograd

med Hrušico in Zajčjim vrhom. K posestvu spada poleg vinograda hosta, travnik, vrt ter lepa zidana z opeko krita zidanica. Vse posestvo obsega 9 oralov ter je blizo okrajne ceste. — Natančneje se izve pri

Fr. Kastelicu

(220-2)

v Novem mestu h. št. 87.

Mlin,

na stalni vodi, pol ure od mesta na Spod. Štajarskem proda se zaradi bohnosti gospodinje iz proste roke. Taisti ima tri tečaje ter pripravljen prostor za četrti tečaj in stope. Poleg mlina je nekaj travnikov, njiv, obširen vrt, poslopje za stanovanje ter veliko gospodarsko poslopje, vse skupaj v prav dobrem stanu. — Cena vsemu skupaj 3400 glđ. — Več se poizvé pri Janez Slovincu, županu v Sp. Pohauci pri Brežicah.

Hiša št. 48 v Gotni vasi

blizo cerkve, z vsem gospodarskim poslopjem in nekaj njiv je iz proste roke na prodaj. — Več pové lastnik

Janez Hrovat,

(215-2)

Gotna vas št. 48. Pošta Novo mesto.

Pozor!

Svarilo!

Varujte se,

da ne bote opeharjeni pri nakupu sladne kave. Dobič-kazeljni ljudje še vedno ponarejajo Kathreinerjevo kavo, zato ne jemljite drugih ko bele izvorne zavoje z napisom

„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je edina zdrava in okusna primes k bobovi kavi, natorni pridelek v celih zrnih; vsaka škodljiva primes je izključena.